

Міністерство освіти і науки України

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок проведення навчання і перевірки знань
з питань охорони праці
в Уманському державному педагогічному університеті
імені Павла Тичини

«Затверджено»

на засіданні Вченої ради Уманського
державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
протокол № 9 від «05» 02 2019 р.

введено в дію наказом ректора
№ 919 від «05» 02 2019 р.

Ректор

О.І.Безлюдний

1. Загальні положення

1.1. Це Положення встановлює порядок навчання та перевірки знань з питань охорони праці працівників в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, а також навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності студентів університету.

1.2. Положення розроблене з урахуванням Типового положення Про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 231/10511 Типове положення затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 18 квітня 2006р. №304. Зареєстроване в Міністерстві юстиції України 7 липня 2006р. за №806/12680.

1.3. Це Положення спрямоване на реалізацію системи безперервного навчання з питань охорони праці студентів, працівників з метою забезпечення належних, безпечних і здорових умов навчання та праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням.

1.4. Вимоги цього Положення є обов'язковими для виконання учасниками освітнього процесу, іншими працівниками університету.

1.5. В університеті один раз на 3 роки складаються плани-графіки проведення навчання та перевірки знань працівників з питань охорони праці, які затверджуються наказом.

1.6. Відповідальність за забезпечення навчання з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу з наступною перевіркою знань несе ректор університету.

1.7. Контроль за дотриманням вимог цього Положення здійснює служба охорони праці університету, представники профспілки.

2. Організація навчання і перевірки знань працівників з питань охорони праці

2.1. Відповідно до Типового положення під час прийняття на роботу і в процесі роботи працівники університету проходять інструктаж, навчання та перевірку знань з питань охорони праці, надання домедичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також правил поведінки в разі виникнення аварій.

2.2. В університеті навчання працівників з питань охорони праці проводиться у вигляді інструктажів, лекцій, консультацій. Навчання і перевірці знань підлягають усі без винятку працівники університету з урахуванням умов праці та їх діяльності (працівники, яких залучають до робіт із підвищеною небезпекою)

2.3. Керівники, спеціалісти, особи, на яких покладено відповідальність щодо організації роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності, інші працівники університету, які є членами відповідної постійно діючої комісії з перевірки знань в університеті, один раз на три роки проходять у встановленому порядку навчання і перевірку знань з питань охорони праці.

2.4. Перевірка знань працівників університету з питань охорони праці,

безпеки життєдіяльності проводиться за нормативно-правовими актами з охорони праці, пожежної, радіаційної безпеки тощо, дотримання яких входить до їхніх функціональних обов'язків.

2.5. Особи, які суміщають професії, проходять інструктаж, навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності з основних професій і з професій за сумісництвом.

2.6. Керівники університету (ректор, перший проректор) а також спеціалісти з охорони праці, безпеки життєдіяльності проходять навчання у обласних центрах підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

2.7. Усі інші працівники університету проходять навчання і перевірку знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності безпосередньо в університеті та навчальних закладах області.

2.8. Перевірка знань працівників з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності в університеті здійснюється комісією, склад якої затверджується наказом. Головою комісії призначається перший проректор до службових обов'язків якого входить організація роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності.

2.9. До складу комісії входять спеціалісти служби охорони праці, , технічних служб, представник профспілки з питань охорони праці. До складу комісії університету можуть залучатися страхові експерти з охорони праці відповідного робочого органу виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України і викладачі охорони праці, безпеки життєдіяльності, які проводили навчання.

Участь представника спеціально вповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці або його територіального управління у складі комісії обов'язкова лише під час первинної перевірки знань з питань охорони праці в працівників, які залучаються до виконання робіт підвищеної небезпеки.

Комісія вважається правочинною, якщо до її складу входять не менше трьох осіб.

2.10. Усі члени комісії повинні пройти навчання та перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності у порядку, установленому Типовим положенням та цим Положенням.

2.11. Перелік питань для перевірки знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників складається членами комісії та затверджується ректором університету.

2.12. Формою перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників є тестування, залік або іспит. Тестування проводиться комісією за допомогою технічних засобів, залік або іспит — за екзаменаційними білетами у вигляді усного або письмового опитування, а також творчої роботи.

2.13. Результат перевірки знань з питань охорони, безпеки життєдіяльності працівників оформлюється відповідно до додатка 1.

2.14. Особам, які під час перевірки знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності виявили задовільні результати, видається посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності (додаток 2).

При цьому в протоколі та посвідченні в стислій формі зазначається перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці, питань безпеки життєдіяльності, виконання конкретних видів робіт, в обсязі яких працівник пройшов перевірку знань. Видача посвідчень про перевірку знань працівникам, які проходили навчання в установі та закладі освіти, є обов'язковою лише тим, хто виконує роботи підвищеної небезпеки.

2.15. При незадовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівники протягом одного місяця проходять повторну перевірку знань.

2.16. Не допускаються до роботи працівники, які не пройшли навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

2.17. Організаційне забезпечення роботи комісії з перевірки знань (організація проведення перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, оформлення, облік і зберігання протоколів перевірки знань, оформлення і облік посвідчень про перевірку знань тощо) покладається на керівництво університету, яким проводилось це навчання. Термін зберігання протоколів перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності не менше 5 років.

2.18. Відповідальність за організацію і здійснення інструктажів, навчання та перевірки знань працівників з питань охорони праці покладається першого проректора університету .

2.19 Організацію навчання та перевірки знань з питань охорони праці працівників, у тому числі під час професійної підготовки здійснюють працівники відділу кадрів.

2.20. Перевірка знань працівників з питань охорони праці проводиться за нормативно-правовими актами з охорони праці, додержання яких входить до їхніх функціональних обов'язків.

3. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці

3.1. Відповідно до Типового положення працівники університету зазначені в Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затвердженому наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 №15, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 232/10512, та Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі, затвердженому наказом Міністерства охорони здоров'я України та Держнаглядохоронпраці України від 23.09.94 №263/121, зареєстрованому Міністерством юстиції України 25.01.95 за № 18/554 (із змінами), проходять щороку спеціальне навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці.

3.2. Порядок проведення спеціального навчання з питань охорони праці визначається Типовим положенням.

3.3. Працівники, які виконують роботи без підвищеної небезпеки проходять інструктажі з питань охорони праці на робочому місці і допускаються до роботи. Працівники, яких залучають до робіт із підвищеною небезпекою проходять щорічне спеціальне навчання і перевірку знань з питань

охорони праці, проходять інструктажі на робочому місці, а також стажування (дублювання).

3.4. Перевірка знань з питань охорони праці після проведення спеціального навчання проводиться комісією університету. Посадові особи, у тому числі фахівці з питань охорони праці університету, де стався нещасний випадок (професійне отруєння) груповий або із смертельним наслідком, повинні протягом місяця пройти позачергове навчання і перевірку знань з питань охорони праці в порядку, установленому цим Положенням, якщо комісією з розслідування встановлено факт порушення ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

3.5. Кінцевою метою навчання з питань охорони праці та спеціального навчання є допуск до роботи.

4. Організація проведення інструктажів з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності

4.1. Працівники під час прийняття на роботу періодично проходять інструктажі з питань охорони праці, навчання щодо надання домедичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, правил поведінки та дій при виникненні аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих.

4.2. Порядок проведення інструктажів з охорони праці з працівниками в університеті визначається Типовим положенням:

4.2.1. **Вступний** інструктаж з охорони праці проводиться з працівниками:

- які приймаються на постійну або тимчасову роботу незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;
- які прибули до університету і беруть безпосередню участь у освітньому та виробничому процесі або виконують інші роботи для університету.

Вступний інструктаж проводиться спеціалістом служби охорони праці відповідно до наказу ректора університету.

Вступний інструктаж проводиться в кабінеті охорони праці, за програмою, розробленою службою охорони праці. Програма та тривалість інструктажу затверджена ректором університету.

Запис про проведення вступного інструктажу робиться в журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці (додаток 3), який зберігається в службі з охорони праці, а також у наказі про прийняття працівника на роботу.

4.2.2. **Первинний** інструктаж з охорони праці проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівником:

- новоприйнятим (постійно чи тимчасово) до університету;
- який переводиться з одного структурного підрозділу університету до іншого;
- який виконуватиме нову для нього роботу;
- відрядженим працівником іншої установи чи закладу освіти, який бере

безпосередню участь у освітньому або виробничому процесі.

Первинний інструктаж на робочому місці проводиться індивідуально або з групою осіб одного фаху за чинними в університеті інструкціями з охорони праці відповідно до виконуваних робіт.

4.2.3. Повторний інструктаж з охорони праці проводиться на робочому місці індивідуально з окремим працівником, з групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом переліку питань первинного інструктажу. Повторний інструктаж проводиться на роботах з підвищеною небезпекою — 1 раз на 3 місяці, для решти робіт — 1 раз на 6 місяців.

4.2.4. Позаплановий інструктаж проводиться на робочому місці або в кабінеті охорони праці:

- при введенні в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них;
- при зміні технологічного процесу, заміні або модернізації устаткування, приладів та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;
- при порушеннях працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо;
- при перерві в роботі виконавця більше ніж на 30 календарних днів — для робіт з підвищеною небезпекою, а для решти робіт — понад 60 днів.

Позаплановий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або з групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення.

4.2.5. **Цільовий** інструктаж з охорони праці проводиться:

- у разі ліквідації аварії або стихійного лиха;
- при проведенні робіт, на які відповідно до законодавства оформлюються наряд-допуск, наказ або розпорядження.

Цільовий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або з групою працівників. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються залежно від виду робіт, що виконуватимуться.

4.3. Проведення інструктажів з охорони праці з студентами під час проведення практичного навчання здійснюється відповідно до цього Положення.

4.3.1. Вступний інструктаж з охорони праці проводиться:

- до початку трудового або професійного навчання в університеті
- у разі екскурсії на підприємство.

4.3.2. Первинний інструктаж проводиться:

- перед початком навчання в кожному кабінеті, майстерні навчального закладу;
- перед виконанням кожного навчального завдання, пов'язаного з використанням різних механізмів, інструментів, матеріалів тощо.

4.3.3. Позаплановий інструктаж з студентами проводиться при порушеннях ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що можуть призвести або призвели до травм, аварій, пожеж тощо.

4.4. Інструктажі з охорони праці з студентами, що проводяться під час професійного навчання в навчальних закладах, проводять керівники, та

куратори груп, на яких покладено наказом ректора проведення інструктажів.

Реєстрація таких інструктажів проводиться:

- вступний — у журналах за формою, що надається у додатку 3;
- первинний в кожному кабінеті, лабораторії, майстерні, де проводяться лабораторно-практичні роботи, та заняття з фізичного виховання
- первинний перед виконанням навчального завдання, пов'язаного з використанням різних механізмів, інструментів, матеріалів тощо, — у журналі з безпеки життєдіяльності студентів.

4.5. Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі з охорони праці завершуються перевіркою знань у вигляді усного опитування або за допомогою технічних засобів, а також перевіркою набутих навичок безпечних методів праці, особою, яка проводила інструктаж.

При незадовільних результатах перевірки знань, умінь і навичок щодо безпечного виконання робіт після первинного, повторного чи позапланового інструктажів протягом 10 днів додатково проводяться інструктаж і повторна перевірка знань.

4.6. Про проведення первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів працівників, студентів на виробництві, та під час освітнього процесу їх допуск до роботи особа, яка проводила інструктаж, уносить запис до журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці. Сторінки журналу реєстрації інструктажів пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.

У разі виконання робіт, що потребують оформлення наряду-допуску, цільовий інструктаж здійснюється відповідно до Типового положення.

4.7. Перелік професій та посад працівників, які проходять повторний інструктаж, затверджується ректором університету.

4.8. Тематика та порядок проведення інструктажів з питань охорони праці для студентів, під час освітнього процесу в університеті визначаються Типовим положенням.

4.9. Крім проведення інструктажів з охорони праці під час трудового і освітнього процесу з студентами, працівниками університету у процесі навчання проводяться інструктажі з безпеки життєдіяльності, які містять питання безпеки праці, охорони здоров'я, пожежної, радіаційної безпеки, безпеки дорожнього руху, попередження побутового травматизму, дії у випадку надзвичайних ситуацій тощо.

4.10. Порядок проведення, тематика та організація проведення інструктажів з безпеки життєдіяльності студентів, працівників визначаються розділом 8 «Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017р. № 1669, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.01.2018р за № 100/31552

4.11. Перед початком навчальних занять один раз на рік, а також при зарахуванні або оформленні до університету студента, проводиться вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності службами охорони праці з кураторами груп тощо, які в свою чергу інструктують студентів, перед початком навчального року.

Запис про вступний інструктаж робиться в журналі з безпеки життєдіяльності студентів.

4.12. Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності проводиться на початку навчального року перед початком занять у кожному кабінеті, лабораторії, майстерні, спортзалі тощо, перед початком зимових канікул, наприкінці навчального року перед початком літніх канікул, а також за межами університету, де освітній процес пов'язаний з використанням небезпечних або шкідливих для здоров'я факторів.(агробіостанція)

Первинний інструктаж проводять викладачі, куратори груп, тренери, керівники гуртків. Цей інструктаж проводиться з студентами.

Запис про проведення первинного інструктажу робиться в журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності, який зберігається в кожному кабінеті, лабораторії, майстерні, спортзалі та іншому робочому місці.. Студенти які інструктуються, розписуються в журналі інструктажу.

Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності також проводиться перед виконанням кожного завдання, пов'язаного з використанням різних матеріалів, інструментів, приладів, на початку, заняття, лабораторної, практичної роботи тощо.

Первинний інструктаж, який проводиться перед початком кожного практичного заняття (практичної, лабораторної роботи тощо), реєструється в журналі інструктажу.

4.13. Позаплановий інструктаж з студентами проводиться у разі порушення ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що може призвести чи призвело до травм, аварій, пожеж тощо, при зміні умов виконання навчальних завдань (лабораторних робіт, тощо), у разі нещасних випадків за межами університету.

Реєстрація позапланового інструктажу проводиться в журналі реєстрації інструктажів .

4.14. Цільовий інструктаж проводиться з студентами в разі організації заходів (олімпіади, турніри з предметів, екскурсії, туристичні походи, спортивні змагання тощо), під час проведення громадських, робіт (прибирання територій, приміщень, науково-дослідна робота на навчально-дослідній ділянці тощо). Реєстрація проведення цільового інструктажу здійснюється у журналі реєстрації інструктажів.

5. Стажування, дублювання і допуск працівників до роботи

5.1. Новоприйняті в університет працівники після первинного інструктажу на робочому місці до початку самостійної роботи під керівництвом досвідчених, кваліфікованих працівників проходять стажування протягом не менше 2-15 змін або дублювання протягом не менше шести змін. Стажування або дублювання проводиться під час професійної підготовки на право виконання робіт з підвищеною небезпекою у випадках, передбачених нормативно-правовими актами з охорони праці.

5.2. Допуск до стажування (дублювання) оформлюється наказом. У наказі визначається тривалість стажування (дублювання) та вказується прізвище працівника, відповідального за проведення

проходити стажування (дублювання), а також тривалість стажування (дублювання) визначаються ректором університету відповідно до нормативно-правових актів з охорони праці. Тривалість стажування (дублювання) залежить від стажу і характеру роботи, а також від кваліфікації працівника.

5.4. Ректору надається право своїм наказом звільняти від проходження стажування (дублювання) працівника, який має стаж роботи за відповідною професією не менше 3 років або переводиться з одного підрозділу до іншого, де характер роботи та тип обладнання, на якому він працюватиме, не змінюються.

5.5. Стажування (дублювання) проводиться за програмами для конкретної професії, які розробляються в університеті відповідно до функціональних обов'язків працівника і затверджуються ректором університету.

5.6. Стажування (дублювання) проводиться на робочих місцях університету. У процесі стажування працівники повинні виконувати роботи, які за складністю, характером, вимогами безпеки відповідають роботам, що передбачаються функціональними обов'язками цих працівників.

5.7. У процесі стажування (дублювання) працівник повинен: закріпити знання щодо правил безпечної експлуатації технологічного обладнання, технологічних і посадових інструкцій та інструкцій з охорони праці;

- оволодіти навичками орієнтування у виробничих ситуаціях у нормальних і аварійних умовах;
- засвоїти в конкретних умовах технологічні процеси і обладнання та методи безаварійного керування ними з метою забезпечення вимог безпеки праці.

5.8. Після закінчення стажування (дублювання) та при задовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці наказом (розпорядженням) ректора працівник допускається до самостійної роботи, про що робиться запис у журналі реєстрації інструктажів, у протилежному випадку, якщо працівник не оволодів необхідними виробничими навичками чи отримав незадовільну оцінку з протипожежних та протипожежних тренувань, то стажування (дублювання) новим наказом може бути продовжено на термін не більше двох змін.

Інженер з охорони праці

Колісник В.Г.

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор

Гедзик А.М.

Начальник відділу кадрів

Левченко О.С.

Юрисконсульт

Дудник О.М.